

2012-01-05
Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun
Rektorn vid Lilla Sätterskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Lilla Sätterskolan
i Gävle

Tillsyn av Lilla Sätmaskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle under period, hösten 2011 – våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Lilla Sätmaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 6 december 2011 och den 7 december 2011.

Rektorn för Lilla Sätmaskolan är också ansvarig för Stora Sätmaskolan och Ulvsätterskolan. Ett ansvarsområde av denna storlek ställer höga krav på rektors ledarskap. Det krävs också fungerande rutiner för hur återkoppling och uppföljning av det som delegerats ska genomföras. I Lilla Sätmaskolan finns en grupp kallad Landningen, där nyanlända elever börjar för att så snart som möjligt slussas ut i de klasser de tillhör. Det pedagogiska ledarskapet för Landningen är delegerat till skolans biträdande rektor. Både rektorn och biträdande rektor har god kännedom om verksamheten i skolan och ser till att utbildningen planeras, följs upp och utvecklas samt att kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning.

Lärarna i Lilla Sätmaskolan anpassar i varierande grad undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Vissa lektioner präglas av enskilt arbete där eleverna gör samma sak vid samma tillfälle. Eleverna ges inte heller alltid möjlighet att fördjupa eller bredda sina kunskaper om de snabbt blir färdiga med sina uppgifter. I stället får de extrauppgifter av samma svårighetsgrad i väntan på att alla i gruppen blir färdiga. Skolinspektionen har också sett lektioner där lärarna i hög grad anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar.

Mot bakgrund av att de redan låga kunskapsresultaten i Lilla Sätmaskolan har sjunkit ytterligare det senaste läsåret, är det viktigt att se till att all undervisning anpassas till elevernas behov och förutsättningar.

I Lilla Sätmaskolan utarbetas åtgärdsprogram för samtliga elever i behov av särskilt stöd, men åtgärdsprogrammen beskriver inte alltid hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Tillsynen visar också att det särskilda stödet sällan utvärderas och omprövas för att se om eleverna får det stöd de behöver.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Lilla Sätterskolan i Gävle måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast **2012-04-05** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag En likvärdig utbildning samt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer Kunskaper Riktlinjer).
- Se till att lärarna ger elever, som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås, ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Åtgärdsprogrammen följs inte upp och insatserna utvärderas inte löpande.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektorn fattar beslut om enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav (3 kap. 9 och 11–12 § skollagen).
- Rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).
- Se till att åtgärdsprogrammen följs upp och insatserna utvärderas löpande (3 kap. 9 § skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt skolans senaste kvalitetsredovisning för läsåret 2010/11, bedömdes 69 procent av eleverna i årskurs 3 ha nått kursplanernas mål i matematik respektive svenska. Detta är något lägre än föregående år. År 2011 deltog samtliga 25 elever i årskurs 3 i det nationella ämnesprovet i matematik. Endast 64 procent av eleverna nådde kravnivån i delprovet "Taluppfattning", medan mellan 72 och 80 procent av eleverna nådde kravnivån i övriga delprov i matematik. I ämnet svenska deltog 20 elever av 25 i det nationella ämnesprovet. I delprovet "Muntlig uppgift" nådde hela 95 procent av eleverna kravnivån. I övriga delprov i svenska nådde mellan 75 och 85 procent av eleverna kravnivån. Uppgift om kunskapsresultat i ämnet svenska som andraspråk saknas på grund av för få elever.

Lilla Sätterskolan har inkommit med en sammanställning över måluppfyllelsen i alla ämnen i årskurs 5 för åren 2009–2011. I ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, musik, slöjd och teknik bedöms samtliga elever ha uppnått målen år 2011. I övriga ämnen varierar måluppfyllelsen samma år från att 62 procent av eleverna bedöms ha uppnått målen i ämnet idrott och hälsa till att 88 procent av eleverna bedöms ha uppnått målen i ämnet svenska. I ämnet svenska som andraspråk bedöms endast 29 procent ha uppnått målen år 2011. I detta ämne är skillnaden också stor mellan flickors och pojkars resultat. Då resultatet för ämnet svenska som andraspråk baseras på ett litet antal elever, får enstaka elevers resultat stort genomslag i statistiken. Sammanställningar av kunskapsresultaten för de redovisade åren visar att kunskapsresultaten har sjunkit för varje år i Lilla Sätterskolan.

När det gäller resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 finns ingen senare nationell statistik än för år 2010. Andelen elever som uppnådde kravnivån i de olika delproven i ämnet engelska varierade detta år mellan 72 och 76 procent. I ämnet matematik var motsvarande siffror 68 till 70 procent. För ämnet svenska saknas uppgift om resultat i de nationella ämnesproven år 2010 på grund av för få elever, men i ämnet svenska som andraspråk visar statistiken att mellan 70 och 75 procent av eleverna uppnådde kravnivån i de olika delproven. Enligt skolans kvalitetsredovisning bedömdes samma år 81 procent av

eleverna ha nått målen i engelska, 94 procent i matematik och 81 procent bedömdes ha nått målen i svenska respektive svenska som andraspråk.

Skolans resultat indikerar att alla elever inte ges förutsättningar att nå kunskapskraven och att måluppfyllelsen behöver förbättras. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Resultat av värdegrundsarbetet

Lilla Sätterskolan genomförde både trivselenkät och trygghetsvandring läsåret 2010/11. De platser och situationer där det visade sig att eleverna kände otrygghet definieras och uppmärksammas i årets plan mot kränkande behandling. Av Skolinspektionens egen enkät till elever i grundskolans årskurs 5 våren 2011 framgår att 90 procent av dessa elever känner sig trygga i skolan. Även föräldraenkätens och personalenkätens svar indikerar att Lilla Sätterskolan bedriver ett målinriktat arbete när det gäller värdegrunden och tryggheten i skolan.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Enligt skollagen ska hänsyn tas i utbildningen till barns och elevers olika behov och en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Skollagen anger vidare att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Vid verksamhetsbesök har Skolinspektionen sett att det varierar mellan olika lärare i vilken mån undervisningen anpassas till elevernas behov, förutsätt-

ningar och tänkande. Flera lektioner, som Skolinspektionen har besökt, präglas av enskilt arbete där eleverna gör samma sak vid samma tillfälle. Intervjuer och samtal med elever samt observationer visar att eleverna inte alltid ges möjlighet att arbeta vidare för att fördjupa och bredda sina kunskaper om de snabbt blir färdiga med en uppgift. I stället får de extrauppgifter av samma svårighetsgrad i väntan på att alla i gruppen ska bli färdiga. Detta indikerar att elever som lätt når kunskapskraven inte alltid får tillräckliga utmaningar för att utvecklas så långt som möjligt samt att undervisningen inte alltid anpassas till elevernas behov och förutsättningar. Intervjuer och samtal med skolledningen bekräftar denna bild. Mot bakgrund av att de redan låga kunskapsresultaten i Lilla Sät-raskolan har sjunkit ytterligare det senaste läsåret, är det viktigt att se till att all undervisning anpassas till elevernas behov och förutsättningar.

Av utredningen framgår att alla elever inte ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag En likvärdig utbildning samt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer Kunskaper Riktlinjer

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Åtgärdsprogrammen följs inte upp och insatserna utvärderas inte löpande.

Motivering:

Enligt skollagen kan, om det finns särskilda skäl, rektorn fatta beslut om att särskilt stöd till en elev kan ges i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Detta ska då beslutas av rektorn. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorn fatta beslut som innebär avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpas-

sad studiegång får en utbildning som så långt som möjligt är likvärdig med övrig utbildning.

I Lilla Sätterskolan fattar rektorn beslut om placering i särskild undervisningsgrupp samt beslut om anpassad studiegång för samtliga nyanlända elever som ingår i en grupp som kallas för Landningen. Nyanlända elever som kommer till Lilla Sätterskolan får alltid en klassplacering, men rektorn fattar redan vid inskrivningen beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Beslutet om placering i särskild undervisningsgrupp har inte fattats mot bakgrund av en individuell utredning om elevernas behov av särskilt stöd.

Samtidigt som rektorn fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas också beslut om anpassad studiegång. Enligt rektorn fattas ett sådant beslut eftersom eleverna i Landningen inte har tillgång till undervisning i alla ämnen och eftersom deras timplan är reducerad. Beslutet är inte fattat mot bakgrund av en individuell utredning av elevernas behov av särskilt stöd. Av de beslut om anpassad studiegång som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte omfattningen av den anpassade studiegången.

Enligt skollagen ska åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Enligt samtal och intervjuer med skolledning, elevhälsa och lärare finns i Lilla Sätterskolan ett stort antal elever i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av innehåller ingen beskrivning av hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Av intervjuer och samtal med skolledning, lärare och elevhälsa framkommer att det särskilda stödet sällan analyseras och omprövas för att bättre anpassas till den enskilda elevens behov. Några lärare uttrycker att eleverna ofta får mer av samma stöd i stället för att man provar nya vägar. I skolans senaste kvalitetsredovisning beskrivs åtgärder för utveckling i stora drag när det gäller skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Mot bakgrund av det låga kunskapsresultatet i Lilla Sätterskolan är det viktigt att det särskilda stödet regelbundet analyseras, utvärderas och omprövas så att eleverna får det stöd de behöver och har rätt till.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister vad gäller rektorns beslutsfattande angående placering av nyanlända elever i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång samt att åtgärderna för att tillgodose elevens behov av särskilt stöd inte alltid följs upp och utvärderas. Verksamheten

2012-01-05

8 (9)

Dnr 43-2011:2170

uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 9–12 §§ skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Lilla Sätterskolan

Lilla Sätterskolan består av förskoleklass och årskurserna 1–5 samt gruppen Landningen, där nyanlända elever börjar för att så snart som möjligt slussas ut i de klasser de tillhör. Vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök fanns cirka 140 elever i skolan.

För ledningen av skolan ansvarar en rektor. En biträdande rektor har ansvaret för Landningen. Rektorns ansvarsområde omfattar förutom Lilla Sätterskolan också Stora Sätterskolan och Ulvsätterskolan.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Siw Sjödin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Ing-Marie Littmann
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).